

LES AUQUES DE JOCS COM A RECURS

Biel Pubill Soler
Institut de Flix

GRAVADORS ESPANYOLS ANÒNIMS (del s.XVII fins avui)

A partir del 1670 a Espanya, i en particular a Catalunya i València, neix un dels gèneres literaris populars més emblemàtics: **les auques** –normalment fulls de 42 cm de llarg per 30,5 cm d'amplada que duen impresos quaranta vuit quadres distribuïts en vuit rengleres o files de sis vinyetes cadascuna, i que contenen una il·lustració que dona sentit al motiu o tema de l'auca-.

S'han conservat nombroses impressions d'una mateixa **auca de jocs** la més antiga de les quals, segons l'estudiosa Ana Pelegrin (2006) l'hauria imprès Benet Marcé a València l'any 1674 amb el nom de **Jochs d'infanteça**. En aquesta auca es reproduïxen 48 jocs amb la particularitat que els protagonistes van nus, recordant els famosos *putti* o àngels italians.

Comparant aquests dibuixos amb els gravats que apareixen al llibre **Juegos y pasatiempos de la infancia**, de **Claudine Bouzonnet** a partir dels dibuixos del seu oncle **Jacques Stella** (1657), no queda cap dubte que el nostre gravador anònim els va copiar de les il·lustracions de l'artista francès.

- Avui no resulta gens difícil trobar una còpia d'aquesta auca en una reedició del llibre **Els jocs de la mainada**, de Joan Amades (1947).
- **Los juegos de la infancia** (núm. 64), impresa per Marés l'any 1857 a Madrid. És una altra auca de jocs, diferent a l'anterior, i que il·lustra a la perfecció els jocs i diversions dels nens i nenes de mitjans de segle XIX.
- **Los juegos de la infancia –segunda parte-** (núm. 86) impresa el 1865 també per Marés.

ALGUNES ACTIVITATS A PARTIR DE LES AUQUES:

1. A què jugaven al segle...
2. Treball de recerca, cadascú al seu nivell (diari de classe, vídeo, revista escolar, mural, bloc, power point...).
3. Recull de fotografies familiars on els protagonistes estiguin jugant o presentin alguna joguina (mural, llibre...)
4. Construcció d'alguna de les joguines amb material domèstic o de l'entorn
5. Recull de jocs cantats
6. Posar en pràctica els jocs (inventar noves formes de jugar-los)
7. Una auca és un recurs molt atractiu per als alumnes per la senzillesa de les il·lustracions i els breus rodolins que les acompanyen. Per aquestes característiques podem dir que les auques permeten vertebrar un interessant projecte de cicle o de centre amb multitud d'activitats. Vegem-ne algunes:
 - Decorar les aules i els passadissos amb auques de diferents temàtiques
 - Pintar les auques –els més petits poden pintar, sols, una vinyeta-, emprant diferents materials, tècniques o textures diverses (*collage*, mosaic, estampat, gravat damunt planxes d'estany o plaques de fang...)
 - Dissenyar l'auca de jocs actual, fent fotografies dels jocs d'avui
 - Retallar les vinyetes que serviran com a moneda d'aposta en els jocs

- Podem fer jocs de memòria retallant dos auques iguals.
- Retallant les 48 vinyetes podrem fer jocs de loteria
- Endevina quin joc sóc! –un exercici d'expressió i creativitat més complicat que suposa que els nens, en petits grups, exercitin la mímica, el gest, el moviment per a representar el joc de la vinyeta que els ha tocat
- Practicar multitud de jocs populars com ara el flèndit, la porteta, la palmadeta, cara o creu, la ratlleta... –veure *Els jocs tradicionals a l'aula*, 2009-.

FONTS DE CONSULTA I ALTRES RECURSOS:

- AMADES, Joan. *Auca dels jocs de la mainada*. Editorial Alta Fulla, col·lecció "El pedrís". Barcelona. 1984.
- PARLEBAS, Pierre. *Jeux d'enfants et culture ludique a la renaissance* (a la xarxa).
- PUBILL, Biel. *Els jocs populars i tradicionals a través de les auques* (p. 55 - 62) dins a GUIX, núm. 354, maig 2009. Editorial Graó.
- PUBILL, Biel. *Una experiència educativa interdisciplinària a partir de las aleluyas*, (p.7-15) dins a Revista Pedagògica de Educación Física ADAL, núm. 20 marzo 2010.
- PUBILL, Biel: *Posem l'art en joc? Propostes per treballar els jocs populars i tradicionals a partir de la pintura i el gravat* (p.51-57), dins a Comunicació educativa, núm. 23, Revista d'ensenyament de les Comarques Meridionals de Catalunya. Any XIX, URV, Tarragona. Maig 2010.
- STELLA, Jacques. *Juegos y pasatiempos de la infancia*. Edita José J. de Olañeta, Mallorca. 1990.
- AAVV. *Els jocs tradicionals a l'aula. Exemple d'aplicació pràctica*. Departament d'Educació i Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, 2009.

<http://bieljoc.blogspot.com/> :

- Al marge esquerra i dins l'apartat **Els meus projectes** hi trobareu:
 - **Auca de jocs tradicionals** (power point que explica tots els jocs de l'auca recollida per Joan Amades)
- Al marge esquerra i dins l'apartat **Llibres i publicacions en xarxa** hi trobareu:
 - **Els jocs tradicionals a l'aula. Exemple d'aplicació** (com fer petites joguines a l'aula)
- Entreu a **Etiquetes** i busqueu la paraula **auca**. Hi trobareu:
 - **L'auca de jocs al PFZ del Tarragonès** (reprodueix una altra auca, la de **Los juegos de la infancia**, publicada a Madrid, el 1857)
 - **Treballant a partir d'una auca de jocs** (on s'expliquen algunes activitats que es poden fer a partir de les auques).

